

Kronik

Kulturkalender

Kulturkalenderen, der udkommer som del af *Diamanten*, giver et samlet fremadrettet billede over sæsonens udstillinger, koncerter, foredrag og arrangementer. Det samme gør den elektroniske kulturkalender, som findes via adressen www.kb.dk.

Bøger og bibliotek

1 million kr. fra Københavns Universitet til udvikling af studiemiljø ved KUB Nord

Københavns Universitet har bevilget 1 mio. kr. til udvikling af studiemiljøet på KUB Nord, Københavns Universitetsbibliotek Nord. Biblioteket skyder selv 2 mio. kr. i projektet af sin resultatkontraktbevilling.

Projektet tager sigte på at etablere et antal nye studiepladser i KUB Nord bygningen, henholdsvis 410 studiepladser i model A og 360 studiepladser i model B. Hvilken af modellerne, der foretrakkes, kan universitetet frit vælge.

Det er forudsat, at åbningstiderne i KUB Nord over de næste fire år gradvis udvides til 8-22 på hverdage og 8 timer på lørdage, søndage og almindelige helligdage.

Projektet omfatter:

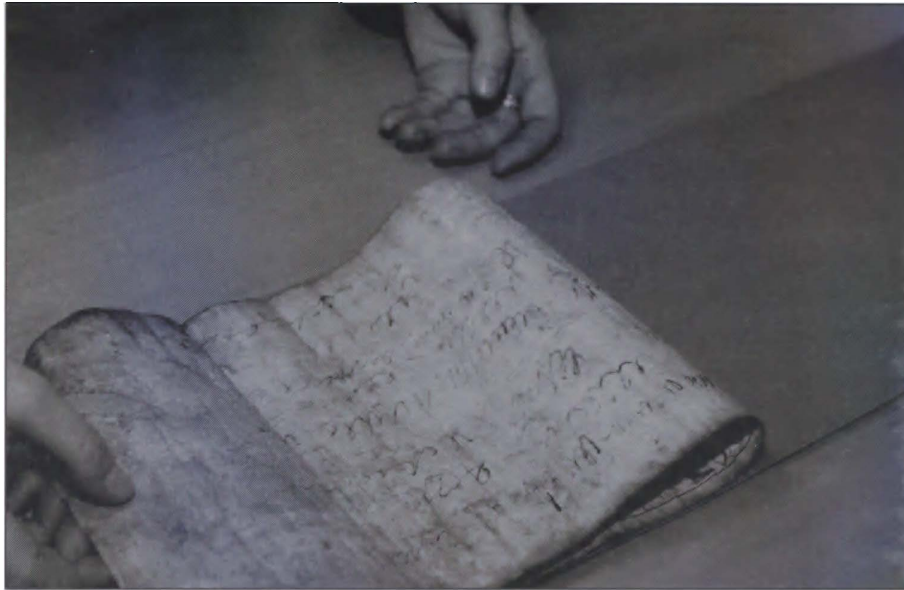
- udflytning af alle trykte tidsskrifter fra "bogsalen" 2007 og reduktion af trykte bøger på åbne hylder i samme sal 2009
- udvidelse af kantinen fra 50 til 80, hhv. 88 pladser
- flytning af undervisningslokale

- etablering af studiemiljøer i "bogsalen" og i "informationsalen"
- etablering af ny informationsfunktion i "bogsalen"

Bevar Bogen

I slutningen af november 2006 modtog Det Kongelige Bibliotek endnu et glædeligt bidrag til projektet *Bevar Bogen*, da Nina Bendix valgte at sponsorere konserveringen af en Ester rulle (signatur Add. 320 8°). En Ester rulle (på hebraisk benævnt *Megillat Ester*, som bogstaveligt betyder netop "Esters rulle") indeholder den bibelske tekst til Esters bog på hebraisk og bliver brugt liturgisk i forbindelse med højtidens Purim "lodder", som falder i foråret. Genfortællingen om hvordan den smukke Ester og hendes slægtning Mordokaj redder jøderne i Persien og Medien fra den onde Hamans anslag, er igennem historien blevet en arlig grund til håb om frelse fra antisemitisme og forfølgelser. Fejringen har til sig knyttet forskellige traditioner, såsom skikken at give hjælp til nødlidende, men også karnevalsagtige optog og maskerader for børn og voksne.

Selve Ester rullen kan være helt uden dekorationer, men kan også som i tilfældet med den aktuelle rulle være forsynet med illustrationer af forskellig art, enten trykte eller håndmalede eller miniaturerede. Den aktuelle pergamentrulle, som maler ca. 110 x 20 cm, tillører den senere type, og den er Det Kongelige Biblioteks eneste illumnerede Ester rulle. Illustrationerne viser i underkanten af rullen fortællingen i Esters bog, mens de øvre paneler gengiver drejningsens symboler, begyndende med vædderen, det tegn, hvor Purim normalt falder. Den er tilsluttet ende udateret og usigneret, hvortil en evt.

En Ester-rulle, indeholdende den bibelske tekst til Esters bog, har gennem Bevar Bogen fundet en sponsor. Det Kongelige Biblioteks eneste Ester-rulle er fra første halvdel af 1700-tallet (Det Kongelige Bibliotek).

datering ma ske gennem sammenligning med andre ruller og jødiske kunstgenstande med henblik på motivvalg, stil etc. Et første gæt er, at dens tilblivelse ligger i den første halvdel af 1700-tallet, og at den kan stamme fra Sydtyskland eller Norditalien. Den er sandsynligvis erhvervet til Det Kongelige Bibliotek i begyndelsen af 1900-tallet. En mere nøjagtig undersøgelse med henblik på proveniens og datering vil blive foretaget parallelt med konserveringen, som primært vil rette sig imod at stabilisere rullen for at muliggøre håndtering og opbevaring.

Se mere om projektet *Bevar Bogen* på www.kb.dk.

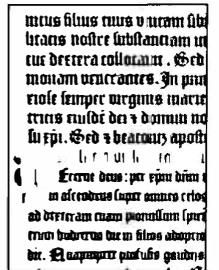
Det Kongelige Bibliotek på nettet

Lauritz Nielsens værk *Dansk typografisk Atlas 1482-1600* (København: Gyldendal, 1934) giver ved hjælp af eksempler en oversigt over de skrifttyper, tryktermær-

ker, vignetter m.m., som de kendte, danske trykkere i perioden 1482-1600 gjorde brug af. Det består af en tekstdel og en tavledele. Atlasset er nu blevet digitaliseret i sin helhed.

I den digitale version kan man dels følge bogens fysiske opbygning, dels klikke sig frem til oversigter over bogens

Dette værk giver ved hjælp af eksempler en oversigt over de skrifttyper, tryktermærker, vignetter m.m., som de kendte, danske trykkere i perioden 1482-1600 gjorde brug af. Det består af en tekstdel og en tavledele.

tavler og deres tilhørende tekster. I teksterne gives bibliografiske oplysninger om de bøger, som de afbildede eksempler er hentet fra.

Desuden vil der i oversigten være et link, hvis en bog, som et eksempel stammer fra, er digitaliseret i sin helhed.

Digitaliseringen af *Dansk typografisk Atlas 1482-1600* er udført som en del af den af G.E.C. Gads Fond sponsorerede boghistoriske hjemmeside.

Dødens dans i *Den danske Dødens dans*,
Bog 1.

Anonym: *Dødens dans*. København: Hans Vingaard, mellem 1552 og 1558.

Dødens dans var en udbredt tekst i senmiddelalderens og 1500-tallets Europa. På dansk findes den i denne udgave, som kun er bevaret i dette ene eksemplar. Teksten gengiver, i rimede vers, samtalerne mellem den ubonhørlige Død og de mennesker, den opsøger, fra pape og kejser til den fattige amme.

Alle har de lige svært ved at acceptere Dødens komme.

Cato: *Dødens dans* [Augsburg: Johann Blauburger], uden år.

Udstillinger

Over Grænsen - Forbindelser mellem dansk og tysk musikliv 1760-1914

Det kan være svært at se og høre, hvor grænserne går. Hvor kommer inspirationen fra?

Over grænsen viste med 13 forskellige temaer, hvordan dansk musikliv gennem tiden har været under indflydelse af kunstneriske strømninger sydfra. Danske komponister er blevet inspireret og udfordret, har modtaget indtryk og faet udsyn, nar de drog til især Tyskland på dannelsesrejser. Ligeledes har danske konger haft indforskrevet tyske mestre til at kaste glans over hofmusikken. En række tyske komponister har for kortere eller længere perioder slaet sig ned og skabt internationalt gennemtræk i den danske musikverden.

I udstillingen kunne man blandt andet opleve et af de hæfter, som den døde Beethoven brugte til at kommunikere med sine omgivelser i, et Carl Nielsen manuskript, som man engang troede var gået tabt i Tyskland, Paul von Klenaus dødsmaske, udvalgte musikalske

Udstillingen Over grænsen i Det Kongelige Biblioteks Sælsal.

Det gamle Gewandhaus i Leipzig, hvor talrige uropførelser af klassiske musikværker har fundet sted. Leipzig var et vigtigt rejsemål for mange danske komponister og musikere. Blandt andre Niels W. Gade, der i 1842 fik opført sin ouverture Efterklange af Ossian dér. Det satte gang i hans karriere og 1844-48 var han chef for Gewandhaus-orkestret.

værker i en rumlig lydstruktur og personlige breve mellem store musikpersonligheder - alt sammen i et forsøg på at vise, hvor dybt integreret det dansk-tyske

musikliv og tradition har været. Gennem hele historien har sproglige, kulturelle og kunstneriske strømninger mellem Tyskland og Danmark været fremtrædende.

Komponister og musikere nord og syd for den dansk tyske grænse har gensidigt påvirket, provokeret og inspireret hinanden.

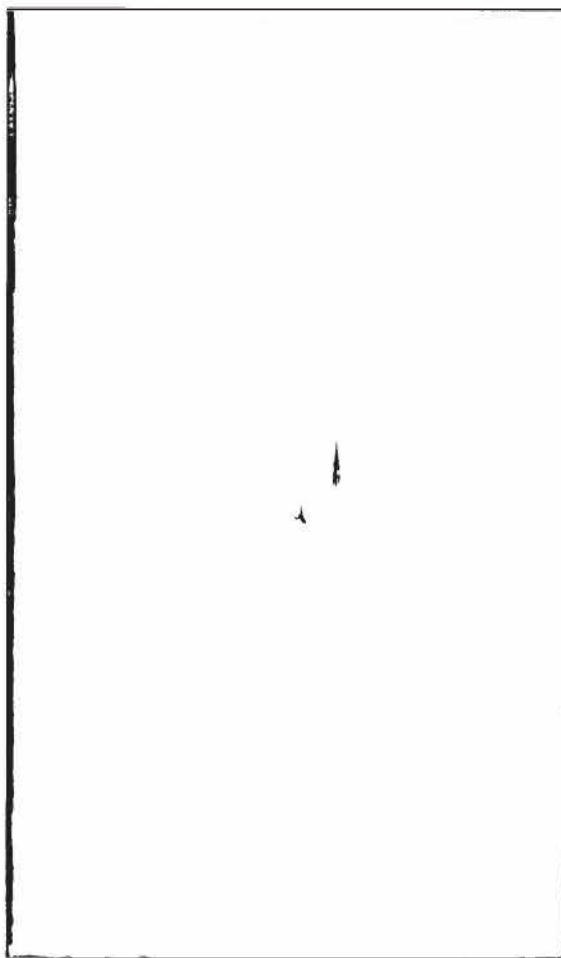
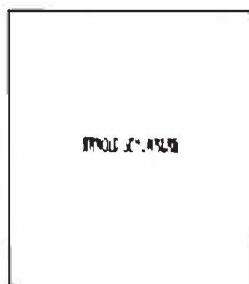
Når man fra omkring slutningen af 1700 tallet kan tale om en egentlig national musikkultur i Danmark skyldes det netop tilstedeværelsen af en række markante tyskfødte komponister, først og fremmest J.L. Hartmann, F.L.Ae. Kunzen, C.L.F. Weyse og F. Kuhlau. Ikke alene bidrog de til skabelsen af en "dansk tone" gennem syngespil, romancer og operaer, de fremmede i høj grad også kendskabet i Danmark til tyske mestre som Mozart og Beethoven. *Over Grænsen* belyste i en række udvalgte temaer, hvordan disse udvekslinger har givet konkrete udslag i arene fra omkring 1700 til 1914.

Udstillingen er resultatet af et samarbejde mellem Det Kongelige Bibliotek og Danmarks Pædagogiske Bibliotek og udarbejdet af forskningsbibliotekarerne Anne Ørbæk Jensen, Claus Rollum Larsen og Inger Sørensen DPB. Den er oprindeligt skabt i samarbejde med Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek i Göttingen, hvor den blev vist i 2004. Genopstillingen i København var i helt nye rammer, med enkelte nye værker og med en lidt anderledes fortælling om den nationale danske musikhistorie.

Udstillingen skulle ses i sammenhæng med forarets tema i Den Sorte Diamant: *Grænseløse Danskere*.

Sojlesalen 3. februar – 28. april 2007.

Den danske tone, 1700-1914
Musik og Kultur i Danmark
af J.P. Jacobsen og
Ditte Munk
udgivet af Den Sorte Diamant
Kunsten og Biblioteket

Komponisten Friedrich Kuhlau besøgte Beethoven i 1825, og i den døve Beethovens konversationshefte har de udvekslet kanons over tonerne BACH (Staatsbibliothek zu Berlin - Preussischer Kulturbesitz, Musikabteilung mit Mendelssohn-Archiv).

SPOR

der gemmer på historien?
Når vi ser et billede, husker vi det tydeligt
det var sådan det var! Fotografiet sætter
hukommelsen i gang. Bag hvert kamera
gemmer sig en fotograferende person og
dermed også en risiko for, at fotografiet
kan være manipuleret. Sandheden kan
være iscenesat til lejligheden og formålet.
De fotografiske ikoner skaber myter,
uanset om det er dokumentariske krigs
billeder eller romantiske kronprinsbrøl

lupper. Vores egne familiefotos kan med sin fotografiske "dokumentation" få familiesagaen til at tage drejninger, der ligger langt fra sandheden.

I udstillingen *SPOR* tog Det Nationale Fotomuseum udgangspunkt i nogle af de berømte overleveringer fra den fotografiske nationalskats samlinger fra 1860 – 1920. Museet bad en gruppe samtidskunstnere om nye fortolkninger af de gamle motiver. De lagde ikke fingrene imellem i deres afkodning og genfortælling af de fotografiske myter om den nationale identitet og historiske bevidsthed.

Som en opdagelsesrejsende fulgte fotograf Charlotte Haslund-Christensen sporet helt ud til Danmarks afkroge for at gøre feltstudier i det etnografiske fotografis stereotype fremstillinger af fremmede folkeslag. Gennem hvilken linse så vi f.eks. den grønlandske befolkning, og hvad minder det om i dag?

Sixten Therkildsen lagde spor af fotografier, som han har købt på internettet, ud hos byens antikvitetshandlere. Måske vil de blive købt og doneret til Det Nationale Fotomuseums samling, så eftertiden kan se virkeligheden i øjnene. Men er billederne i videoinstallationen retvisende?

Jane Jin Kaisen var på sporet af den dobbelte identitet. Kan kendte danske motiver overtages af andre og opnå det samme? Hvordan ser Tivoli f.eks. ud, når det ligger i Japan, kan der overhovedet spores en eksotisk dansk oprindelse? Har japanerne opført et kinesisk tårn, eller er det kun den danske forlystelsespark, der i 1902 udstillede en kinesisk dværg, der pirrer vores forestilling om det orientalske.

Tanja Nellemann Poulsen gik i sin installation i kødet på selve opfattelsen af fotografiet som historisk dokumenta-

tion. Hun flædede de historiske billeder ud af deres oprindelige sammenhæng og brugte dem som readymades til at skrive nye, skæve historier.

I udstillingen indgik desuden dele af Lisa Rosenmeiers projekt *The extended now* samt værker fra fotomuseets samling af Colonel og Per Bak Jensen.

Det Nationale Fotomuseum 2. marts til 26. maj 2007.

Se også artiklen foran i dette nummer af *Magasin*.

Bo Bojesen 1923-2006

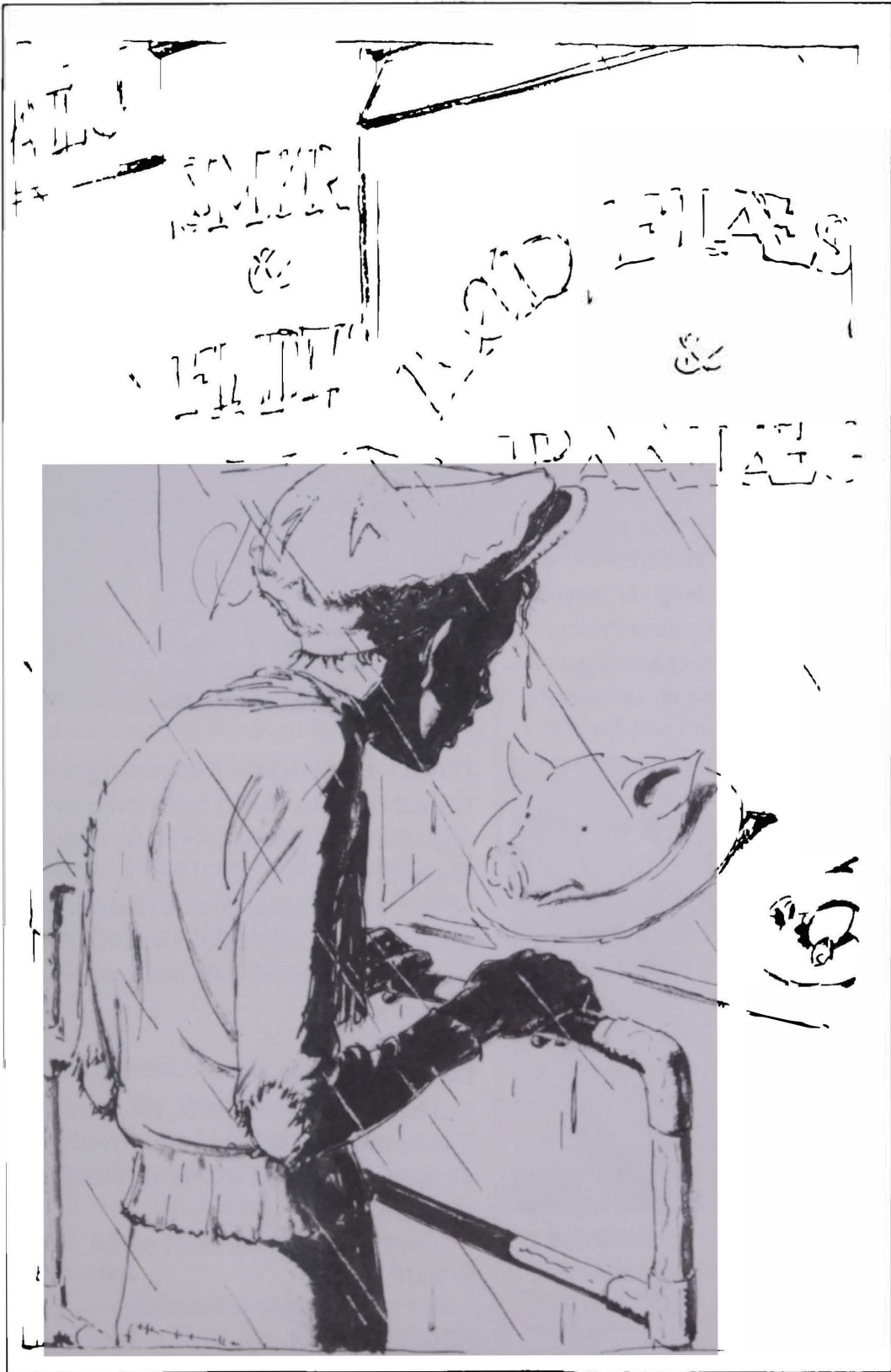
En tegners livsværk

Da Museet for Dansk Bladtegning i Det Kongelige Bibliotek åbnede i 2000, var det helt naturligt at lægge ud med en stor ophængning af Bo Bojesens tegninger til *Politiken*. Her tegnede han fra 1947 og indtil 1992. Bo Bojesen var én af de allerstørste danske bladtegnere gennem tiderne.

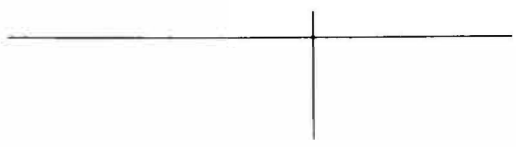
Nu, hvor han er død, mindedes

museet ham med en ny, mindre udstilling på Bladtegnergangen. Den viste Bo Bojesen fra hans allerbedste side: tidens stemninger opfanget og filtreret, så vi danskere kan spejle os i hans tegninger,

S. D. ... H ... 20 ... K ...

omme os, le af os selv – og i bedste fald tage ved lære. Spids var han, men kærlig og ærlig.

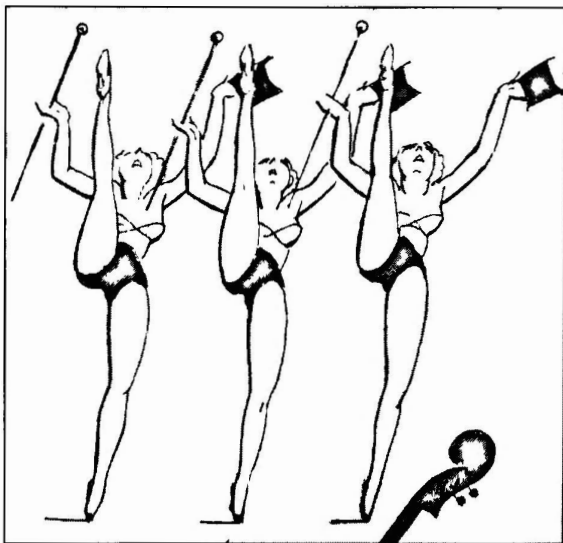
Bo Bojesen modtog mange priser og udmærkelser, bl.a. PH-prisen i 1982 og i 1990 Niels-Prisen (Kulturminister Niels Matthiasens Mindelegat).

Bladtegnergangen, Museet for Dansk Bladtegning, december 2006 - 3. marts 2007.

Sven Brasch 1886-1970

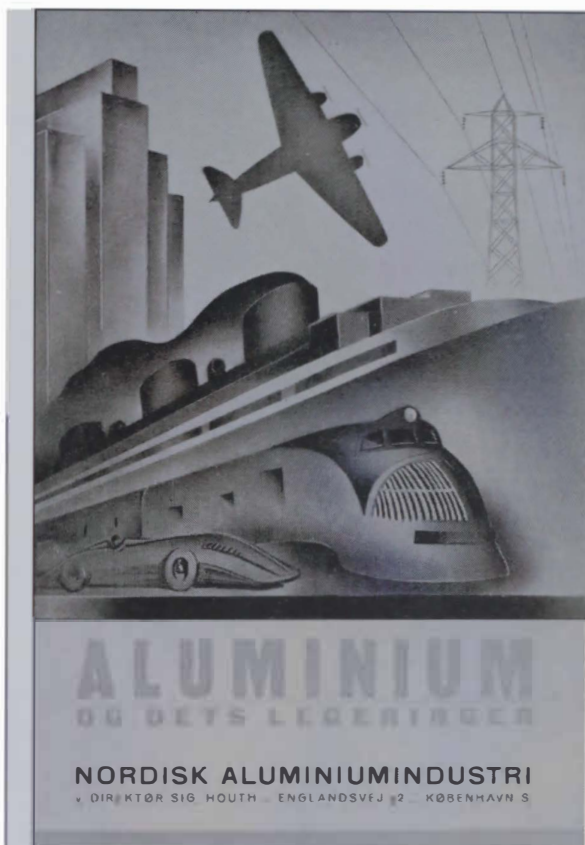
Sven Brasch tegnede ikke mindst til *Politikens* Magasinet og *Berlingske Tidendes* søndagsudgave, hvor han fra begyndelsen var med til at anlægge og fastholde det niveau, der kom til at karakterisere søndagstillæggene. Hans streg var ungdomsinspireret og blev meget værdsat i tiden.

Sven Brasch arbejdede også med plakaten, som han gav en selvstændig og slagkraftig form.

Sven Brasch er repræsenteret på Kunstindustrimuseet og Teatermuseet foruden på museer i Rom og New York. I 1925 modtog han i guldmedalje i Paris.

Bladtegnergangen, Museet for Dansk Bladtegning, 15. marts - 2. juni 2007.

Danske reklamer fra mellemkrigstiden
Udstillingen blev lavet i forbindelse med udgivelse af bogen *Danske reklamer mellem krigerne* (2006).

Udstillingen viste tidstypiske og smukke eksempler på periodens reklamer.

Dronningesalsmontren, januar-februar 2007.

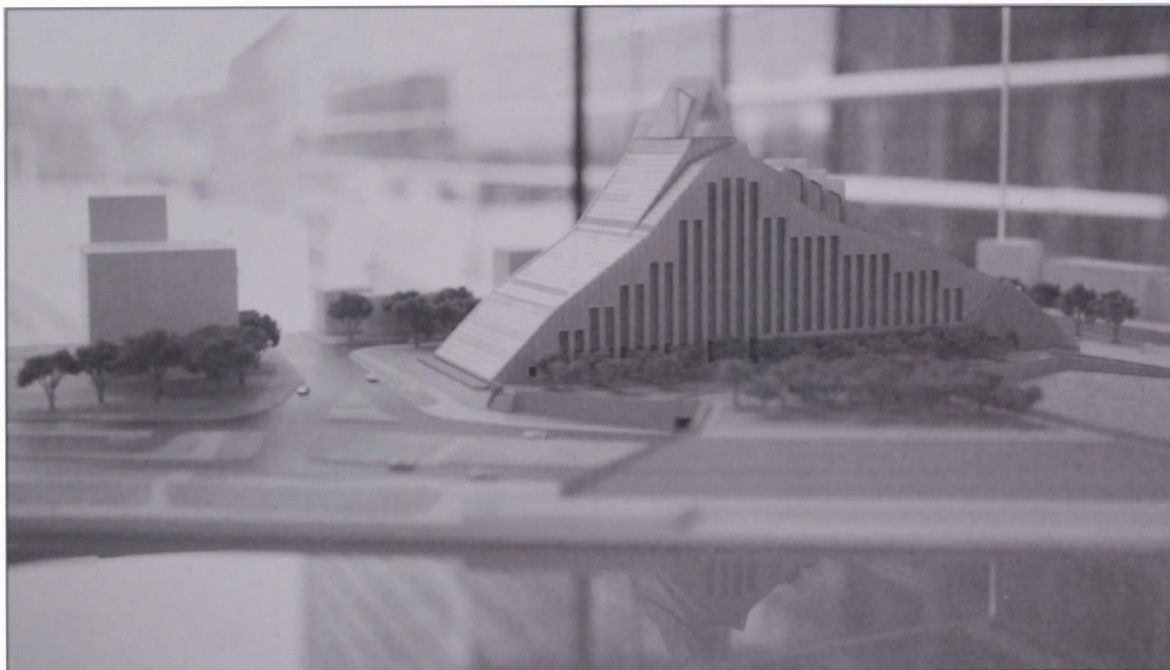
Det er bare mænd

Ved hjælp af valgbrochurer, reklamer og foldere med kendte og ukendte mænd fik man et indtryk af mange forskellige manderoller.

Oktagonen indtil medio februar 2007.

Industrikulturens år

2007 er industrikulturens år. I den anledning lavede Småtrykssamlingen en udstilling om to store danske industrivirk-

Castle of Light, et af de kommende nationalbibliotek kunne i marts ses på Det Kongelige Bibliotek i København (Foto: Det Kongelige Bibliotek).

somheder, nemlig Raadvad og Det Store Nordiske Telegrafelskab, i dag GN Store Nord.

Udstillingen omfattede også eksempler på de mange industriudstillinger og messer, der fra 1870'erne blev afholdt rundt omkring i Danmark.

Udstillingen varede fra 22. februar til 1. maj 2007.

Nyt nationalbibliotek i Letland

Det Kongelige Bibliotek præsenterede i samarbejde med Letlands Ambassade i Danmark, en model af Letlands kommende nationalbibliotek, kaldet 'Castle of Light', der i sit koncept er inspireret af Diamanten.

Arkitekten bag er Gunar Birkerts, der er verdenskendt for bl.a. Glass Museum i Corning (USA) og Modern Art Museum i Huston (USA).

Byggeprojektet støttes af

UNESCO og i november 2007 begynder opførelsen.

Modellen var udstillet på Udlansbroen 23. februar til 24. marts 2007.

Kanonkunst fra Det Kongelige Biblioteks samlinger

Det Kongelige Biblioteks vandreudstilling med originalt materiale fra samlingerne, der tilbydes landets folkebiblioteker, vises på Vejle Bibliotek i efteråret 2006 og i marts/april 2007 i Maribo Bibliotek.

Det Kongelige Bibliotek
 Kulturminion
 Perter
 på toppen.

Foredrag

Grænseløse danskere

Med nogle af landets største eksperter i Holberg, Blixen, Niels W. Gade, Bang, Eckersberg og Elfelt bidrog forårets tema i Det Kongelige Bibliotek forhabentlig til debatten om Danmark i en grænseløs verden.

Under temaet *Grænseløse danskere* sattes med udstillinger, foredrag og debatter fokus på vores berømte forfædres mod til at konstant at opsoge det ukendte og uvisse. Hvad var det faktisk, der mødte dem derude? Hvad var det for en global samtale, de blev en del af? Og hvor kan vi spore den kritisk, undersøgende dialog med andre kulturer? Med foredragsrækken blev seks danske, historiske personligheder sat i fokus og en række eksperter placerede dem i sammenhæng med de *udenlandske* kulturpersonligheder, de lod sig inspirere af. Som et supplement til foredragene afholdtes debatter, hvis formål var, at sætte temaet *Grænseløse danskere* i et aktuelt perspektiv.

Ludvig Holberg (1684-1754)

Onsdag 17. januar 2007

Holberg bragte den europæiske oplysning til Danmark. Men han er ikke kun importør af fremmede tanker. Han tænkte også selv originalt i en europæisk sammenhæng.

Med udvalgte temaer fra oplysningsbevægelsen - først og fremmest tolerance og feminisme - viste professor, dr. phil. Thomas Bredsdorff Holberg i de forskellige roller. Lektor, dr. phil. Bent Holm pegede på, hvordan Ludvig Holberg lagde grunden til dansk teater med inspiration i periodens europæiske teater.

Ludvig Holbergs
professorbolig i
Fiolstræde.

Forbilledet var først og fremmest Molières samtidssatiriske komedier. Herudover leverede den anarkistiske italienske maskekomedie skyts til den fascination af det groteske, der huserer i Holbergs dramatik. Thomas Bredsdorff og Bent Holm fortalte om Ludvig Holbergs internationale inspiration.

Karen Blixen

onsdag 14. februar 2007

Karen Blixen er en af de få kvindelige danske forfattere, der ikke blot er blevet ikoniseret, men også kanoniseret. Hun var i stadig dialog med verdenslitteraturen. Forfatter og journalist Marianne Juhl fortalte om, hvordan mange af Blixens fortællinger er svar på temaer i en række kendte udenlandske forfatters og billedkunstners værker.

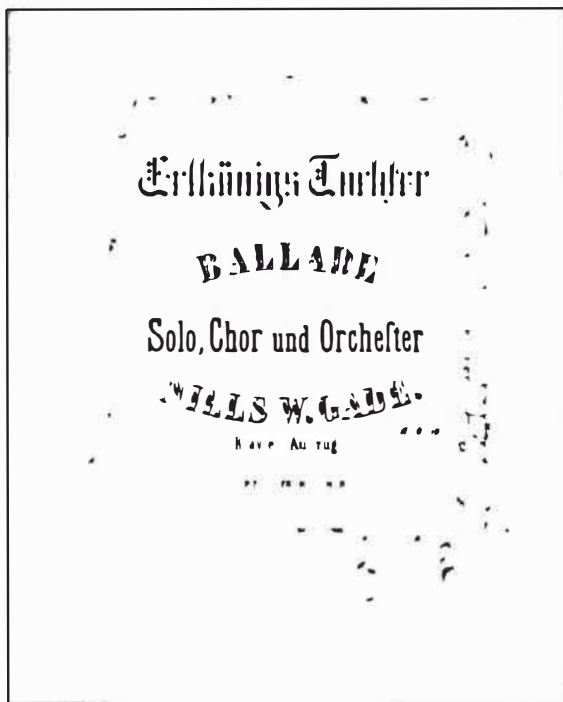
Marianne Wrenfeldt Asmusen, direktør for Karen Blixen Museet, pegede på Blixens internationale efterliv i Rungsted, på 'den afrikanske farm' i Kenya og i de seneste års ambitiøse nyoversættelser til både på fransk og kinesisk.

Niels W. Gade

onsdag 14. marts 2007

Niels W. Gade var en af de komponister, der kom til at sætte markant præg på sin tids musikliv. Ikke blot i Danmark, men også i Tyskland, hvor Mendelssohn i Leipzig tog ham til sig.

Ved Trearskrigens udbrud

I 1848 vendte Niels W. Gade efter en række succesrige år hjem til København. Her kom han til at dominere det danske musikliv i næsten et halvt århundrede, både som dirigent for Musikforeningen og som komponist, men hans musik blev også spillet hyppigt over hele Europa og så langt væk som USA og New Zealand.

Inger Sørensen, lektor, Danmarks Pædagogiske Bibliotek, og Siegfried Oechsle, professor dr. phil., Universitat Kiel, fortalte om Niels W. Gade og dansk tysk musikliv.

Debatter i Diamanten:

Skarpe meningsdannere mødtes i debatter, der sætter fokus på dansk kulturlivs aktuelle rolle i en 'grænseløs verden'.

Debatterne er arrangeret i samarbejde med Mungo Park.

Armslængde til Mæccenen?

onsdag 28. februar 2007

Kunst har til alle tider været støttet af mæccener. I teatrets verden blev Shake

speare støttet af den engelske konge og Molière af den franske. I dag har den danske stat rollen som mæccen for dansk kulturliv.

Kritiske roster mener, at armslængden mellem mæccen og kunstner er truet, mens andre mener, den fungerer efter alle demokratiets spilleregler. En række kulturpersoner gav deres bud på 'armslængden' netop nu samt diskuterede betydningen i dansk og internationalt kulturliv.

Debattorerne var Martin Lyngbo, Mungo Park, Jørgen Langsted, professor, Århus Universitet, Ellen Trane Norby, kulturpolitisk ordfører for Venstre og Steen Bille, DR's P2.

Hvad skal vi med kulturjournalistikken?

onsdag 28. marts 2007

Den svenske kritiker Stefan Jonsson (*Dagens Nyheter*) konkluderede i artiklen "En karikatur af virkeligheden" i *Lettre Internationale* #13, at de danske aviser har afskaffet den kritiske kulturdækning.

Star det virkelig så galt til? Er den kritiske kulturjournalistik taberen i den massive nyhedsstrøm, der med gratisaviser og nyhedskanaler har taget voldsomt til? Hvilken rolle bør kulturkritikken overhovedet spille? Og hvordan skal den forholde sig til nyhedsdækningen og den politiske debat?

Debattorerne var Stefan Jonsson, redaktør, *Dagens Nyheter*, Lisbeth Knudsen, journalist, Jakob Hoyer, chef redaktør, *Mitrosprova*, Troels Mylenberg, leder, journalistuddannelsen på Syd dansk Universitet og Jes Stein Pedersen, DR2.

Arrangeret i samarbejde med *Lettre Internationale*.

På sporet af Proust

Mandag 29. januar 2007

Hvorfor vælger et mindre dansk forlag som Multivers netop i disse år at kaste sig ud i et næsten endeløst oversættelsesprojekt af den franske klassiker Marcel Prousts *Pa sporet af den tabte tid*?

De fleste vil nok være enige i, at netop dette værk i lighed med James Joyces *Ulysses* er mere kendt end læst. Værket fylder tretten bind, har en encyklopædisk karakter og kræver ikke blot en vinterferie, men flere år at komme igennem.

Men som koordinator på nyudgivelsen, Neal Ashley Conrad, siger, bliver dette værk om kunstens muligheder, om tid og erindring: 'en måde at trække vejret langsommere på, en måde at se, sanse, erfare, drømme og tænke på'. Han er samtidig formand for Det Danske Proust-selskab og gav sammen med Lillian Munk Rösing og Jørgen Bruhn, som begge er ph.d. og forskningsadjunkter på Københavns Universitet, et bud på, hvorfor *Pa sporet af den tabte tid*, som udkom på fransk i årene 1913-27, er blevet et hovedværk i europæisk litteratur og en milepæl i romanens udviklingshistorie.

Verdensborgeren

torsdag 1. marts 2007

'Vi lever i en verden, hvor der er nogle fælles problemer, som gør, at vi ikke kan handle alene - derfor må verdensborger-tanken aktualiseres'.

Sadan lød Peter Kemps klare budskab i et interview i forbindelse med bogen, *I verdensborgeren som pædagogisk ideal*, som udkom i 2005.

Kemp, der er professor i filosofi, fortalte om bogen, som bl.a. handler om, hvordan vi kan få verdensborgertanken ind i skolerne.

Dannelse må, ifølge Kemp, ikke nøjes med at bygge på danske værdier. Vi skal også undervise børn og unge i Folkeretten, der grundlæggende handler om hvilken verdensorden, der skal til, for at forskellige lande og samfund kan eksistere sammen.

Det er f.eks. ikke nok at argumentere alene for menneskerettigheder, de er blot ét led i en international verdensorden, der gør det muligt at løse de store problemer i vor tid.

Mænd der krydsede verdenshavene

tirsdag 27. marts 2007

Carsten Jensen har skrevet en eventyrlig historie om Marstal, der i 1800-tallet blev hjemsted for generationer af mænd, der drevet af udlængsel satte sig for at krydse verdenshavene.

I *i, de druknede* spænder over hundrede år og fire generationer. Den starter og slutter med en krig: trearskrigen 1848-50 og Anden Verdenskrig i det 20. århundredes midte. Dens udgangspunkt er Æro i Det Sydfynske Ohav, men dens scene er de syv verdenshave.

Fra Newfoundlands klippekyster til Samoas plantager, fra Tasmaniens lysky barer til det nordlige Ruslands ødemark er *I i, de druknede* en episk beretning om mændene fra Marstal, deres længsel efter fjerne horisonter og kampen for at vende hjem.

Carsten Jensen har udgivet en række romaner, kritiske essays og rejsebøger.

Med bøgerne *Jeg har set verden begynde*, 1996, og *Jeg har hørt et stjernesud*, 1997, fik han sit store gennembrud.

I i, de druknede fik en overvældende modtagelse herhjemme og er solgt til otte lande.

Musik

DiamantEnsemblet

Tirsdag 30. januar 2007

Præsentation: Valdemar Lønsted

Ensemblet bød på en aften med store kammermusikværker i den fine mix af blæsere og strygere, som er Diamant Ensemblets varemærke. På programmet var bl.a. Louis Spohrs *Oktet*, et værk som Diamant Ensemblet indspillede i januar med henblik på international udgivelse på Naxos sammen med Spohrs *Grand nonetto*.

Program: Samuel Chr. Barth:

Kvintet for oboe, stry. kvartet, Beethoven: *Sonat*, opus 81b, for stry. kvartet og to horn, Haydn: *Portretto for klaverkvintet*, Louis Spohr: *Oktet*, opus 32.

Sopranen Akiko Nakajima med Niels Muus ved flyglet

Tirsdag 6. februar 2007

En forstøpt pris ved Den Australske Sanger konkurrence åbnede dørene til det internationale musikliv for den japanske koloratursopran Akiko Nakajima. I dag arbejder hun med de store dirigentnavne på koncert- og operascener i Europa, og i Østrig har hun samarbejdet adskillige gange med den danske pianist og dirigent Niels Muus.

Niels Muus er herhjemme især kendt som manden, der sørgede for, at østrigerne fik mulighed for at opleve Carl Nielsens *Moth and the Mill* på en operascene.

Nu kom han og Akiko Nakajima til Danmark, og de havde sammen sat et program til Diamanten, der viste hvilken stor spændvidde, der er i hendes krise stemme. Akiko Nakajima sang bl.a. Mozarts *Kvintet for Klaver og Violin*, Schumanns

Frauenliebe und Leben, Carl Nielsens *Italienske byrdarie* og sange af Johann Strauss og Franz Lehár.

Operaintroduktion:

Pelléas et Mélisande

mandag 19. februar 2007

Sadan bliver den store musikdramatik til på scenen i Operaen på Holmen – introduktion til musik og handling i Det Kongelige Teaters premierer i sæson 2006-07.

Operadramaturg Henrik

Claude Debussy 1862-1918.

Engelbrecht fortalte om Debussys *Pelléas og Mélisande*, et trekantsdrama mellem to halvbrodre og en mystisk og meget uhandgribelig kvinde. Debussy maler musikken i *Pelléas og Mélisande* med fine strøg og nuancer, og med

sine overjordiske og gennemsigtige klange udforsker han de nederste lag af den menneskelige bevidsthed.

Pelléas og Mélisande havde premiere i Operaen 25. februar; iscenesættelse: Guy Joosten.

Musikkens ra diamanter II

lørdag 24. februar 2007

Andreas Brantelid, cello

DR Radiol UnderholdningsOrkesteret

Matthias Pintscher, dirigent

Robert Schumanns *Cellokoncert* er indbegrebet af romantik, og lagt i hænderne på en solist som Andreas Brantelid oplevede man en stærk fortolkning. For den 19-årige cellist Andreas Brantelid er et af dansk musiklivs allerstørste talenter. Han

La Fenice, 1837. Verdis Simon Boccanegra baserer sig på skuespillet Simón Bocanegra af Antonio García Gutiérrez. Operaen først opførtes i Teatro La Fenice i Venezia i 1857.

har allerede vundet flere konkurrencer, bl.a. Den Danske Strygerkonkurrence i 2005 og Eurovision Young Musicians-konkurrencen tidligere i år.

Efter Schumanns *Cellokoncert* dirigerede Matthias Pintscher to værker af franskmændene Maurice Ravel, *Le Tombeau de Couperin* og Gasemors fortællinger.

DiamantEnsemblet & Oslo Strygekvartet

tirsdag 6. marts 2007

Oslo Strygekvartet: Geir Inge Lotsberg, violin, Per Kristian Skalstad, violin, Are Sandbakken, bratsch, Øystein Sonstad, cello.

DiamantEnsemblet består af musikere fra DR Radiosymfoniorkestret, Det Kongelige Kapel og Det Norske Kammerorkester. Begynder man at kigge

nærmere i de enkelte musikeres cv'er, bliver det hurtigt afsløret, at der er endnu mere musik i deres liv end orkesterjob og DiamantEnsemblet. F.eks. er cellisten Øystein Sonstad medlem af den travle Oslo Strygekvartet. Ved denne koncert kom de fire norske strygere – i forbindelse med en større turné – på besøg i Dronningesalen

Program: Ligeti: *Seks bagateller, for blæserkvintet*, Beethoven: *Kvartet, opus 95, Quartetto serioso*, Mendelssohn: *Strygeoktet*.

Operaintroduktion: Simon Boccanegra

mandag 12. marts 2007

Sadan bliver den store musikdramatik til på scenen i Operaen på Holmen – en introduktion til musik og handling i Det Kongelige Teaters premierer i sæson 2006-07.

Operadramaturg Henrik Engelbrecht fortalte om Verdis *Simon Boccanegra*.

Verdis psykologiske thriller er på plakaten på Det Kongelige Teater for første gang i 25 år – og det er på høje tid! Musikken er noget af det mest inspirerede og nuancerede, han har skrevet, og historien kredser om politiske ambitioner og umulig kærlighed – alt sammen sat i scene med Middelhavet som det musikalske omdrejningspunkt.

Simon Boccanegra havde premiere i Operaen 15. marts; iscenesættelse: Jasenko Selimovic.

Hyldest til Grieg

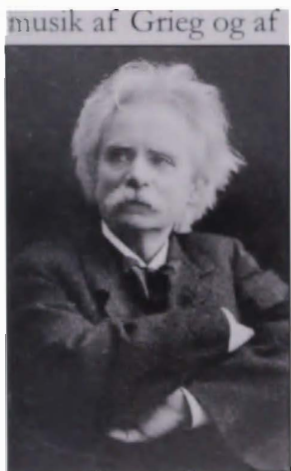
Kirstine Luttrup, violin, Anne Marie Fjord Abildskov og Per Salo, klaver
lørdag 17. marts 2007

Den norske komponist Edvard Grieg (1843-1907) er en af nordisk musiklivs største koryfæer. Athelas markerede 100-året for komponistens død med en koncert, hvor de spillede hans danske kollega, Carl Nielsen.

Mange af nutidens komponister står i gæld til Norges nationalkomponist, bl.a. italieneren Niccolò Castiglioni. Her kunne høres hans hyldest til Grieg for to klaverer samt et soloverk af Norges store, nulevende tonkekunstner, Arne Nordheim.

Koncerten præsenteredes af Mogens Wenzel Andreasen.

Program: Mozart: *Sonate for klaver* nr. 5, G-dur med frit komponeret

Edvard Grieg, 1843-1907

ledsagelse af 2. klaver af Edvard Grieg. Arne Nordheim: *Partita für Paul*, for violin solo og elektronik. Niccolò Castiglioni: *Hommage à Grieg*, for 2 klaverer. Carl Nielsen: *Preludio e Presto*, for violin solo. Grieg: *Norske danse* (udvalg) for firhændigt klaver.

Andre arrangementer

Brunch i Diamanten

Københavns Havn

Lørdag den 3. marts 2007

Forfatter Kare Lauring

En enestaende kavalkade fra dengang Københavns havn var en rigtig havn med skibe, kraner, søfolk og havnearbejdere.

På kajen var en livlig trafik med heste

vogne, trækvogne og lastbiler, der skulle hente

eller bringe varer og rejsende. Herfra kom og

gik fragtskibe til alle egne af kloden, og det var også

herfra, at danskerne drog

ud på eventyr i den store verden. Der var liv og løjer hele dagen – det meste af natten med. Havnen var livsnerven for hele byen.

En fortælling om Københavns Havn i 1840'erne
Lauring, Kare: *En fortælling om Københavns Havn i 1840'erne*
Carl Nielsen, *Partita for klaver* nr. 5, G-dur

Erhvervelser

Håndskriftafdelingen

Blandt Håndskriftafdelingens i indhold, tid, materialetype og omfang meget varierende ny erhvervelser kan følgende nævnes:

Vilh. Andersen: Fra Prof. Dr. Harald Høffdings Forelæsninger over Psychologi og Filosofiens Historie (1882-83).

Svend Heltberg: Dagbog fra Vestre Fængsel 8.5. - 29.9. 1944.

Dronning Caroline Amalie: Breve til catheket ved Holmens kirke Gustav Schaarup fra årene 1835-37. Endvidere to anonyme dagbøger, hvoraf den ene har titlen "Dagbog paa en Reise i Udlandet foretagen i Aarene 1835 og 1836".

"Natten. 5 Digte af Ole Wivel." Det ene af 2 håndskrevne eksemplarer fra 1942, samt et særtryk af digtkredsen med raderinger af Helge Bertram, der udkom i 35 eksemplarer.

Julius Exners skitsebog fra årene 1857-58.

Kaj Munk: 13 førsteudgaver med dedikationer til Anna K. Pedersen ("Tante Anna"). Endvidere et brev fra Lise Munk til samme, dat. 17. 1. 1944 og et telegram til Kaj Munk fra Ernst Eklund.

Bjørn Wiinblad: Breve til Asger og Henny Fischer.

En lang række originale træsnit til bogillustrationer af Povl Christensen, herunder til Hans Povlsens "Steen Steensen Blicher."

Skudsmalsbog for Wilhelmine Caroline Ottesen, f. 1829, bl.a.

med anbefalinger fra J. L. Heiberg og Johanne Luise Heiberg.

Per Lange: Digte og udkast. Endvidere enkelte optegnelser vedr. klaverundervisning af Rigmor Thor.

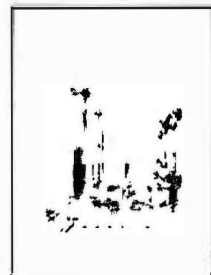
August Enna: Scrapbog.

Oswald og Frits Helmuth:

Efterladte papirer

Helene

Bournonvilles "Album" (stambog) med en lang række indførsler af Guldalderens digtere, malere og andre kulturpersonligheder. Erhvervet gennem Kulturværdiudvalget med støtte fra Bikubenfonden.

Henrik Bjelke: Efterladte papirer (dagbøger og notesbøger og scrapbøger).

Poul Vad: Manuskripter til bøger.

Arne Weels dagbogsoptegnelser fra en rejse til Lüneburg 1934.

Herman D. Koppel: Egenhændige rettelselser og tilføjelser til Inge Bech Nielsen & Peter Langebæk: "Herm. D. Koppel. En værkfortegnelse", 1981.

Ludvig Berthel Nielsen Tegner: "Erindringer fra en Reise til St Croix og Opholdet der." Pabegyndt 2. 2. 1874. Endvidere et brev fra D. Wescott til Tegner, dat. 11. 5. 1876.

Betty Møllers "Almanak for Aaret efter Christi Fødsel 1830" med talrige indførsler. Betty Møller var gift med forfatteren Poul Martin Møller.

Musik- og Teaterafdelingen

Manuskriptet til komponisten og musikforskeren Finn Mathiassens motet *Der er havet* (1956).

Fra Samfundet til Udgivelse af

Dansk Musik 27 manuskripter til en række større værker af moderne danske komponister. Det drejer sig om Sven Erik Werner, Svend S. Schultz, Wayne Siegel, Steen Pade, Henning Wellejus, Svend Aaquist Johansen og Bernhard Christensen.

Jørgen Bentzon

En omfattende samling af node-manuskripter til komponisten Jørgen Bentzons værker. Den supplerer den store samling, der allerede er tilgængelig.

Samlingen omfatter savelorkesterværker som symfonier, ouverturer og variationssatser, kammermusik, klavermusik, sange, kormusik samt klaverudtog til hans opera *Saturnalia*. Enkelte af værkerne er specifikt skrevet med henblik på amatorensembler, f.eks. flere stykker for blokfløjte. I materialet findes bade partiturer og stemmer, nogle i renskrift, andre i skitser eller fragmenter.

Nye arkivalier efter komponisten Ebbe Hamerik

En samling arkivalier og billeder med relation til komponisten Ebbe Hamerik. Den omfatter især hans relationer til forfatteren og politikerens Viggo Starcke i breve, nodemanuskripter og digte. Derudover findes flere album med billeder fra Ebbe Hameriks liv, også hans barndom og skolegang på Sorø Akademi og flere samlinger af materiale om hans relation til krigen i Finland 1940 og hans store sejerinteresse. Endelig indeholder samlingen scrapbøger om komponistens liv og værker samt hans virke i Musikforeningen, fra 1927 og til nu - også med udklip, samlet efter hans død i 1951.

Nyt Næst H. Gade manuskript

Det Kongelige Bibliotek har på auktion købt et lille Gade manuskript, der

indeholder sangen "Morgenandacht". Manuskriptet er på én side, dateret 6. februar 1844 og dediceret til frøken H. Salomon, der sværmede for Gade under hans ophold i Leipzig. Sangen har ikke hidtil været kendt, og den blev opført ved åbningen af udstillingen *Over Grænsen* den 2. februar 2007 - måske for første gang.

Danmarks Radios ældste hørespilmanuskripter til Dramatisk Bibliotek

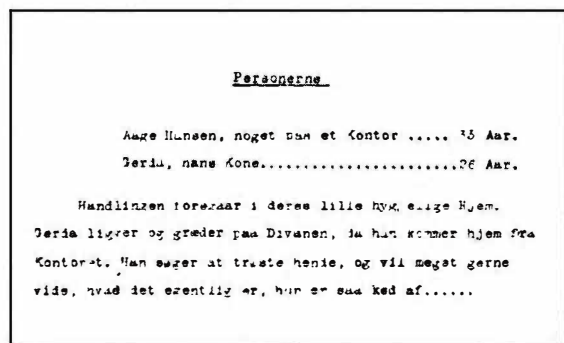
I 1925 - samme år som den danske Statsradiofoni grundlagdes - begyndte de første udsendelser af dramatiske værker i dansk radio, og gennem de følgende år udviklede radioen hørespilgenren i et tæt og spændende samspil mellem skuespillere, teknikere og instruktører. Den allerførste udsendelse af et dramatisk værk var Johan Ludvig Heibergs vaudevill *Nej!*, der var blevet valgt på grund af værkets begrænsede omfang. Repertoiret i de første 25 år med radioteaterudsendelse tog nu fart, og man nåede op på at producere knap 2.600 udsendelser i denne første periode af Statsradiofonis historie.

Instruktorbøgerne til disse mange tidlige hørespiludsendelser er i forbindelse med Danmarks Radios udflytning til Ørestaden nu tilgængelige i Dramatisk Bibliotek, som i forvejen har indsamlet og løbende modtager alle hørespilmanuskripter opført og udsendt i perioden fra 1939, hvor Dramatisk Bibliotek stiftedes, og frem til i dag. Dermed er samtlige danske radioteater tekster nu for første gang samlet på et sted. De nedvundne hørespilmanuskripter vidner om genrens tidlige udviklingshistorie blandt andet gennem de mange noter, som datidens radioteaterinstruktører har indført i teksthæfterne.

Til den nyindgåede samling hører desuden en række regiprokoller, hvor samtlige opførelsmæssige oplysninger om roller, medvirkende, udsendelsesdato etc. omhyggeligt er registreret. Denne regiprokolsamling vil på et senere tidspunkt også blive overdraget Dramatisk Bibliotek, og samlingen vil derefter blive inddateret i REX-basen "Teatertekster" ud fra oplysningerne i disse regiprokoller. Manuskripterne vil herefter kunne bestilles frem og benyttes på Det Kongelige Biblioteks sikrede læsesale.

Dramatisk Bibliotek har erhvervet en samling på 14 dvd'er med optagelser fra teatret Hotel Pro Formas forestillinger 1989-2006. Heriblandt er H.C. Andersen-forestillingen "Jeg er kun skindød".

Jens Locher havde stor succes i Danmarks Radio med hørespillene om *Familien*

Hansen. I samlingen af hørespil, som Dramatisk Bibliotek netop har modtaget, findes en tyk mappe med episoderne om den populære familie.

Orientalisk og Judaistisk Afdeling

Til afdelingens ostasiatiske museumssamling af skriveredskaber er erhvervet:

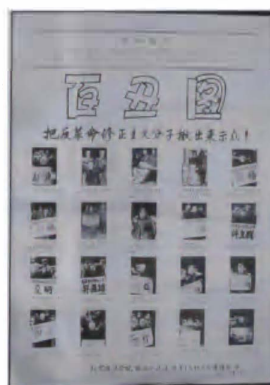
- Bakke til skriveredskaber med bund af marmor og siderne i gennemskåret træ. Marmorbunden changerer i lyse grå til gråsorte nuancer, der kan minde om et

bjerglandskab. 1800-tallet.

- To rivesten fra Kina. En lille firkantet med ejermærke for embedsmanden Ruan Yuan (1764-1849). En anden i form af et lotusblad med inskription på bagsiden fra 1500-tallet. Selve stenen er fra 11-1200-tallet.
- Penselstøtte af jade i form af et liggende fabeldyr. 1700-tallet.
- Håndstøtte for kalligrafering. Bambus med udsmykning af bambusgrene og inskription. Sene 1800-tal.
- Kinesisk stempel med hylster, hvis bund ligeledes har seglskrift. Fremstillet af sten. 1800-tallet.
- To dokumentvægte i sten med lakdekoration i form af to flyvende drager. Beregnet til at holde billedruller eller skriftruller åbne. Sene 1800-tal.

En samling af 70 plakater fra Kulturrevolutionsperioden (1965-1972) i Kina og Mongoliet. 22 af dem er med anvisninger på korrekt adfærd ved luftangreb på områder og folk i Det Indre Mongoliet i tegneserieform. Tre andre er med fotografier af mishandlede, anklagede, dødsdømte eller henrettede kadre i begyndelsen af Kulturrevolutionen fra den første halvdel af 1967.

Fotografierne er anbragt på plakaterne ligesom på en opslagstavle.

Plakat fra den kinesiske kulturrevolution (1965-1972). Erhvervet til Orientalisk og Judaistisk Afdeling.

Publikationer

Aktuelt fra Forskningsafdelingen. Elektronisk nyhedsbrev. Aktuelt fra Forskningsafdelingen findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Aktuelt fra Handskriftafdelingen [februar 2007]. Elektronisk nyhedsbrev, der udkommer ti gange om året (jan.-juni, sept.-dec.). Aktuelt fra Handskriftafdelingen findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Aktuelt fra Musik- og Teaterafdelingen [Februar 2007]. Elektronisk nyhedsbrev, der udkommer hver anden måned. Aktuelt fra Musik- og Teaterafdelingen findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Crossing the Border. Danish-German Musical Connections 1760-1914. Object descriptions. Eds.: Anne Ørbæk Jensen, Claus Rollum Larsen, Inger Sørensen. 2007. 121 s. ISBN 978-87-7023-002-5. Gratis.

Diamanten. Kulturblad fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Lise Bach Hansen (ansv.), Birgitte Hvidt, Bette Thomas, Ingrid Fischer Jonge. 4. arg., nr. 1. 2007. 24 s. Ill. ISSN 1399-6142. Kr. 20,-

Ilsoe, Harald: *Biblioteker til salg.* Om danske bogauktioner og kataloger 1661-1811. Det Kongelige Bibliotek: Museum Tusulanums Forlag. 2007. 261 s. Ill. (*Danish Humanist Texts and Studies*, vol. 31). ISBN 978-87-635-0447-8. Kr. 298,-

Kultur i Diamanten [Januar 2006]. Udstillinger, koncerter, foredrag, debat. Elektronisk nyhedsbrev. *Kultur i Diamanten* findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Magasin fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Lotte Philipson. 19. arg. nr. 4. 2006. 74 s. Ill. ISSN 0905-5533. Kr. 125,- (abonnement), kr. 50,- (løssalg). Gratis for medlemmer af Diamantklubben - Det Kongelige Biblioteks Kulturklub.

Over grænsen. Forbindelser mellem dansk og tysk musikliv 1760-1914. Genstandstekster. Red. af Anne Ørbæk Jensen, Claus Rollum Larsen, Inger Sørensen. 2007. 121 s. ISBN 978-87-7023-001-8. Gratis.

Umistet! Festskrift til Erlend Kolding Nielsen. Red. af John T. Lauridsen og Olaf Olsen. Det Kongelige Bibliotek. 2007. 731 s. Ill. ISBN 978-87-7023-592-9. Kr. 475,- I kommission hos Museum Tusulanums Forlag.

len. Fotograf Høger Damgaard. Hemløse i ventesalen på Klampenborg Station, ca. 1910. Det Kongelige Bibliotek

den. Niccolò Abildgaard. *Helt i Døden*. Statens Museum for Kunst

sonsten. Elise Kunzen blev født i Tyskland, men efter adskillige besøg bosatte han sig i 1795 permanent i København. Køberhånd
1795-1817 som leder af Det Kongelige Kapel. Hans opera *Helt i Døden* fra 1789 førte som den første store danske opera
tig kulturel debat i samtiden. Der er desværre ikke bevaret scenebilleder fra *Helt i Døden*, men Niccolò Abildgaard (1745-
1) tegrede imidlertid helten. Tegningen kan dog ikke med sikkerhed relateres til operaen eller den såkaldte *Helt i Døden*.

5/01.
Holger Danske.

Albilgaard

1/8 P.